

DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING
THE NORWEGIAN PUBLISHERS ASSOCIATION

Kulturdepartementet
PB 8030
0030 Oslo

Oslo, 12. september 2014

HØRING – ENDRINGER ÅNDSVERKLOVEN

Vi viser til tilsendt høringsnotat.

1. Innledning

Forleggerforeningen er en bransjeorganisasjon for forlag som representerer den vesentlige del av bokomsetningen i Norge. Per i dag har Forleggerforeningen i snaut 90 medlemsforlag. Foreningen tar hånd om fellestiltak og service overfor medlemsforlagene. Forleggerforeningen har inngått normalavtaler med forfatterforeningene og oversetterforeningene, samt Bokavtalen med Bokhandlerforeningen.

Forleggerforeningen er medlem av Kopinor og Norwaco og støtter disse organisasjonenes høringsvar.

2. Tilhenger av generell avtalelisens

Forleggerforeningen støtter innføring av en generell avtalelisensbestemmelse.

En generell avtalelisensbestemmelse vil kunne supplere gjeldende bestemmelser og muliggjøre lisensiering av nye områder der det oppstår behov for lisensiering. Vi støtter et krav om godkjenning av organisasjoner for at en forhandlet avtale skal gis avtalelisensvirkning. Gjeldende godkjenningsordning legitimerer avtalelisensordningen generelt, og ordningen bidrar til et mer bevisst forhold til rettighetsforvaltningen og overdragelse av rettigheter til organisasjoner.

For øvrig viser vi til Kopinors og Norwacos høringsvar som begge peker på forhold i tilknytning til dette som departementet bør avklare.

---

3. Motstander av subsidiær nemndslisens

Vi går imot forslaget om subsidiær nemndslisens. Med subsidiær nemndslisens innfører departementet i realiteten i siste instans en tvangslisens for samtlige rettighetshavere. En slik ordning må vurderes opp mot Norges internasjonale forpliktelser etter Bernkonvensjonen. Departementet «legger etter en helhetsvurdering til grunn at forslaget er forenelig med tretrinnssteden». Vi tror ikke dette er riktig.

Departementet vektlegger opplæring og utdanning som et viktig samfunnsområde og at hensynet til balansen mellom opphavsmannens enerett og vesentlige samfunnshensyn tilsier at det finnes en slik mulighet for konfliktløsning i loven. Det gjentas dessuten flere ganger at dette vil være en siste utvei. Til det siste er å si at veien til Vederlagsnemnda kan bli kort dersom partene ikke lenger har noe press på seg i forhandlingene.

Vederlagsnemnda kan etter vår mening være et fornuftig organ for å løse en låst forhandlings- situasjon, men da som en frivillig ordning.

Vi viser til Kopinors høringssvar her, for en nærmere begrunnelse.

Hvis departementet likevel fremmer forslag om tvungen subsidiær nemndslisens (§ 38 siste ledd), må nemndas kompetanse begrenses snevert til beregning og fastsettelse av vederlag.

4. Enkelte forhold som ikke løses av forslaget om generell avtalelisens

Det foreliggende forslaget til generell avtalelisens løser ikke alle utfordringer og problemer.

Avtalelisenser er en forenklet måte å klarere rettigheter på, men fordrer at partene på begge sider ønsker en slik enkel klareringsordning. I den senere tid har sterke markedsaktører på Norwacos områder gitt uttrykk for, både i ord og handling, at de ikke lenger ønsker et kollektivt forvaltningssystem. De mange tvistesakene på tv-området illustrerer dette. Det norske kollektive klareringsordningen kan bryte sammen til skade for rettighetshaverne dersom det ikke tas overordnede grep.

Vi opplever at både rettighetsmassen som kan klareres via avtalelisenser, godkjenningsordningen og representativitetskravet utfordres.

Individuelle rettighetshavere som opphavsmenn, utøvende kunstnere og produsenter, utsettes daglig for et massivt press om overdragelse av rettigheter mot eget ønske.

Skal avtalelisenser virke i praksis må det komme på plass et tydeligere regelverk som gir rettighetshaverne den beskyttelsen som åndsverkloven er ment å gi dem.

Vi anbefaler en godkjenningsordning hvor representativitet inngår i godkjenningsvilkårene, og ikke er et sidestilt vilkår. Videre mener vi at en godkjenning fra departementet ikke skal kunne overprøves. Dette vil sikre et velfungerende avtalelisenssystem.

Det bør innføres en ny avtalelisensbestemmelse på tv-distribusjonsområdet. Den må omfatte lisensiering av lineær-tv og nye formidlingsformer og tjenester som «start forfra» m.m. Bestemmelsen må være teknologinøytral, og den må uttrykkelig angi at distributørene uansett har et selvstendig ansvar for å klarere rettigheter, samt at de har bevisbyrden for påstand om ervervede rettigheter.

Vi mener også at spesiallisensene bør kunne utvides der det er nærliggende og naturlig, for å fange opp den utviklingen ny teknologi har åpnet for. Vi viser til Norwacos høringssvar for konkrete forslag til utvidelser av §§ 16a og 34.

5. Hittegoods

Når det gjelder gjennomføringen av hitteverksdirektivet, deler vi departementets vurdering om at avtalelisensordningen vil kunne utgjøre et naturlig alternativ til det system som hitteverksdirektivet innfører.

Med vennlig hilsen

Advokat Mathias Lilleengen
Den norske Forleggerforening